

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлиан Куюмджиев –

Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство – Пловдив,

за

дисертационния труд на **ас. Любомир Игнатов** – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Практическо богословие” в Богословския факултет на

Софийския университет „Св. Климент Охридски”,

на тема **„Динамика в осмислянето на църковното пение в периода IV-VI в. (аксиология и праксиология)”**

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

Дисертационният труд на ас. Любомир Игнатов е посветен на ранен период от историята на християнската музика (IV – VI век), който в редица аспекти не е цялостно изследван. В него са поставени и коментирани важни проблеми, свързани с формирането на църковнопевческите правила, способности, жанрове, със зараждането на невмената писменост, както и с мястото и значението на музиката в тогавашния богослужебен живот. Авторът основателно определя периода IV – VI век като „градивен” в историята на църковното пеене.

Трудът стъпва върху солидно количество извори и проучена литература на български, руски, гръцки, латински, английски и френски език. Представянето на тази обемна литература, която е отправна точка на изследването, е безспорно принос на автора.

Разработването на труда е пряко свързано с преподавателската работа на ас. Любомир Игнатов по източно църковно пеене в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. Това

обуславя и подробната терминологическа обосновка на понятието „източно църковно пеене“ в увода на труда. Авторът аргументира ограниченото използване в труда си на понятието „византийско пеене“, като утвърждава, че двете понятия са в значителна степен синонимни. Любомир Игнатов анализира редица примери на употребата на тези и сходни на тях понятия, като извежда ценни акценти в развитието на отношението към тях. Това е още един от важните приноси моменти в изследването му. Във връзка с това бих препоръчал динамиката в употребата на двете понятия да се потърси и в известната дискусия за „истинското българско църковно пеене“ от края на 19. и първата половина на 20. век, в която много често понятието „византийско пеене“ се осмисля като „гръцко“, респективно „чуждо“ в контекста на идеята за самостоятелна българска църковна музика.

Първата глава на труда представя основните характеристики на църковното пеене през изследвания период и процесите на неговото осмисляне и развитие. Въз основа на многобройни извори авторът представя формирането на църковно разбиране за това коя е подходящата църковна музика, анализира осъзнаването на мисията на музиката за християнската църква, както и различни мнения за ролята на църковния певец. Важни са изводите на автора, че църковната музика „изиграва една от основните роли за привеждането в същинско единение“ на тогавашната християнска общност, както и че на основата на многобройните извори периодът IV – VI век може да бъде определен като регулационен за „изграждане на положителния образ“ на църковните певци.

Втората глава въвежда в аксиологическото осмисляне на църковното пеене от страна на монашеството на християнския Изток, като представя различни монашески молебни практики по отношение присъствието на пеенето. Поставя се и въпросът за установяването на богослужебния устав,

който определя броя и характера на песнопенията в различните чинопоследования.

Третата глава проследява развитието на църковнопевческата практика чрез представяне на правилата, отнасящи се до църковното пеене, приети на вселенски и поместни църковни събори в периода IV – VI век, които съдържат извънредно ценна информация относно неговата същност и значение. Подробният анализ на тези правила изяснява новото осмисляне на характера и ролята на църковното пеене през изследвания период, което също е сред приносите на труда.

На новите моменти в църковното пеене в праксиологически аспект е посветена четвъртата глава. Авторът проследява подема в християнската химнография през този период; поставя въпроса за монодийния характер на раннохристиянското църковно пеене, който остава традиционен за християнския Изток; въвежда в създаването на невмената писменост и на жанровата система на църковното пеене, както и в установяването на различните песнопения в отделните чинопоследования.

Последната, пета глава поставя акцент върху християнската псалмодия, като извежда и аргументира нейното значение на основата на редица извори.

Трудът на ас. Любомир Игнатов е богато на проблематика и авторски наблюдения изследване, което съдържа ценни изводи и разкрива и перспективи за бъдещи научни търсения в различни аспекти на неговото съдържание. Освен това той би бил полезен и в практическа насока със събраната и систематизирана информация по редица важни въпроси за църковната музика от това време, които получават развитие и в следващите периоди от нейната история.

Въз основа на посочените приноси давам своята положителна оценка за дисертационния труд и постигнатите в него резултати и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на ас. Любомер Игнатов образователната и научна степен доктор в научно направление 2.4. Теология и религия (Източноцърковно пеене).

23 март 2018 г.

проф. д-р Юлиан Куюмджиев